

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Szomaházy István*
Cím: *Rothermere ucca és sok más, új pesti ucca*
Forrás: *Ar Est*

Osztályozás	
Tárgy	725.092.1
Hely	
Idő	"1927"
Személy	

3n
(Hely)

1927. 8. 31.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Old)

Rothermere ucca és sok más, új pesti ucca

Írta: Szomaházy István

A halhatatlanságot Magyarországon nem az Akadémia és nem az irodalmi társulatok osztogatják. Oh, szegény tudósok, akik egy-egy munkátok révén, melyet a jelenkor halálansága rég elfelejtett, ott ültök a kopaszok és tekintélyesek között, akik kopott császárkabátokban a multakról álmodtok (néha a szó fiziológiai értelmében álmodtok), ti volnátok a szegény haza halhatatlanjai? Ti képviselnétek a Jövőt, akiket a Jelen is rég elfelejtett? Hiába pompáztok e büszke címmel. Ti nem vagytok halhatatlanok, mint ahogy azok a társaitok sem vették birtokukba a jövőt, akiknek nevét a múzeumok megsárgult pergamenjei őrzik. Nincs szárnyatok, mely az igazi Halhatatlanság csillagai közé felröpít benneteket, s mely időtől függetlenül megőrzi nevéteket azok számára, akik testi alakotokban sohasem láttak benneteket...

*

A halhatatlanságot — oh, mily furcsa dolog ez! — nem a tudós Akadémia osztogatja nálunk, hanem egy közigazgatási testület, melynek Közmunkatanács a neve. Az adminisztráció utján

lesz örökké ismertté a név, melyet e nagyhatalmú testületben a többi hétköznapi név közül kiemeltek. Nem poros pergámenek veszik szárnyaikra őket, hanem az eleven, lármás, szünetlenül zajongó ucca, mely a közigazgatási uton nevezetessé lett nagyságok névtábláját őrzik. Ismeretlen kis alpolgármestereket, rég porrá lett városatyákat ma is emlegetünk, s a művelt ember, az arisztokrata, a polgár, a munkás, a levélhordó, a taxisoőr, a konfliktokocsis ép úgy ismeri őket, mint a kisdíák, aki a nevékről elkeresztelt uccán végigmegegy. Talán senki sem tudja többé, hogy mit műveltek, amíg itt jártak a föld felett, de nevük él és nem is hal meg soha, mint a költőé, akit az utána következő nemzedék elfelejtett...

*

Tisztelt Közmunkatanács, miért nincs még Lord Rothermerének uccája Budapestben?

Banális kérdés ez és a válasz, melyet kapok, is csak egyféle lehet. Elfelejtette őt az a néhány úr, aki egyetlen ülésen dönthetett volna a dolog felől. Ma végimentem a Karpfenstein uccán és amulva kerdeztem magamtól: ha soha, semmi következménye sem lesz annak a lángoló, legendába illő akciónak, melyet az angol főúr egy árva és eltiport nemzet érdekében indított (pedig mi úgy bizunk benne valamennyien, mint a fölöttünk virrasztó Gondviselésben), akkor is rég meg kellene lennie a bu-

dapesti Rothermere uccának.

Nem egy szegényes, külvárosi uccát gondolok, hanem olyat, mely a nagy, integer, virágzó Magyarországra emlékeztet bennünket, arra a Magyarországra, melynek visszaállításáért e tisztalelkű férfi küzd. Én azt sem tartanám túlsoknak, ha a mostani Váci ucca lenne a jövődöbéli Rothermere ucca.

De erről nem kell beszélni többet. A Közmunkatanácsban tiszteletre méltó, megértő és magyar lélekkel gondolkodó hazafiak ülnek.

*

És itt következik második kérdés, második instanciám, melyet a világ minden magyarja nevében intézek a

tanácshoz, második, de mindennél előbb indítványom, melyért a történelem koszorút fog fenni a mai generáció fejére. Boldog vagyok, hogy én mondhatom el és nincs kétségem benne, hogy holnap, holnapután, a jövő héten már meg is valósul az ötlet, mely eddig bizonyosan csak véletlenségből nem jutott a nyilvánosság színe elé.

Kezdjük az elején, a dolog visszáján: már a békében is akadtak affektálók, akik Béceset, melyet Mátyás király hadai is így neveztek, Wien-nek keresztelték. Ezek azonban csak ostoba szélkakasok voltak a háború után támadt gonosz és könnyelmű globetrotterekhez képest, akik önként elfogadván a világ leggyalázatosabb békéjét, — így

szólanak nyugodtan a kávéházi társaságukhoz:

— Holnap Bratislavába utazom! A jövő héten pedig okvetlenül Oradea Mare-ban kell lennem.

Nem hiszitek, hogy vannak ilyen gyalázatosak? Vannak. Ezek már beleilleszkedtek a trianoni békébe. Én nem Bratislavába küldeném őket, hanem a Markó uccai fogházba.

Tisztelt Közmunkatanács, fordítsuk meg mi ez öntudatlan hibázók elméletét: és addig is, míg a fölöttünk lévő Irgalmasság visszaadja nekünk szerencsétlen városainkat, kebelezzük vissza őket — legalább teótiában — az Anyaországba. Legyen itt újra köztünk Pozsony, Nagyvárad, Arad, Székelyudvarhely, Kassa, Temesvár, Brassó, Késmárk, ahol a fejedelem hadai jártak valamikor és Komárom, ahol a legnagyobb magyar regényíró szülőháza fölött gyulladt ki egy hajnalon a magyarság csillaga. Legyenek köztünk mind-mind addig is, míg az ellentünk vétő világ rettentő igazságtalanságára rá nem eszmél.

De hogyan?

Tisztelt Közmunkatanács, önökre történelmi hivatás vár. Nevezzenek el negyven, ötven, nyolevan pesti uccát elvesztett városainkról. Legyen itt Pozsony ucca, Nagyvárad ucca, Temesvár ucca, Kolozsvár ucca, Igló ucca, Székelyudvarhely ucca, Szatmár ucca, hadd lássuk nevüket örökké az uccatáblákon, hadd olvassa nevüket az iskolásgyermekek, hadd éljenek eleven életet a gróf,

a polgár, a munkás, a levélhordó, a hivatalos emberek köztudatában, hadd támadjanak fel, ha egyelőre jelképes alakban is, a semmiségből, amíg egyszer a tüzes magyar nap újra végig nem süt tornyaikon, mezőiken, fényes palotáikon és kalyibáikon, mint a megkerült drágakőnk sokaságán, melyeket egy rossz álom elrabolt tőlünk.

Ez lesz a legszebb, a legnémább, a szíveket leginkább felmelegítő irredenta.

Ehez nem kell sem nagykövetek tanácsa, sem Népszövetség, sem bármiféle egyezmény. Csak a Közmunkatanács tagjainak hűséges, becsületes, magyar szíve kell.